

BOTANISKA NOTISER

UTGIFNE AF

N:o 12.

TH. M. FRIES.

December

1858.

INNEHÅLL: ORIG.-AFHANDL.: TH. M. FRIES: Iakttagelser rörande några arktiska växter. — Densamme: Bidrag till kännedomen af Finmarkens Flora. — LITTERAT.-ÖFVERS.: R. HARTMAN: Bryaceæ Scandinaviæ exsiccatae, fasc. I—IV. — PERSONAL-NOTIS.: E. P. FRIES †. — J. E. ARESCHOUG. — STRÖDDA UNDERR.: Växtarternas antal på jorden. — Botaniska Reseföreningen.

Original-Afhandlingar.

I. Iakttagelser rörande några arktiska växter

af TH. M. FRIES.

Icke sällan får man höra den anmärkningen göras af botanister från medlersta eller södra Sverige, hvilka besökt vara fjälltrakter, att de vid asynen af arter, som äfven förekomma i södern, ganska ofta, om ock helt kort, blifvit betagna af en viss tvekan och ovisshet till följe af den förändrade gestalt, i hvilken de der uppträda; ty ehuru icke till de väsendtliga kännetecknen afvikande är dock hela växtens habitus så olika, att man nästan tvekar, huruvida man ej har en skild art för ögonen. Och naturligtvis är denna arternas förändring genom klimatet större, ju längre man kommer mot norden, hvarföre det äfven ej bör förefalla någon underligt, att jag i Finmarken med en viss tveksamhet såg de der förekommande formerna af t. ex. *Thymus Serpyllum*, *Pinguicula vulgaris*, *Pyrola rotundifolia*, *Coralorrhiza*, *Poa pratensis* m. fl. Utan tvifvel måste man äfven erkänna, att åtskilliga såsom egna arter uppställda växter endast äro af lokalen och klimatet frambragta former, men å andra sidan har det förefallit mig, som om man i vissa fall velat tillskrifva dessa orsaker alltför stort inflytande. Att härvid hålla medelvägen är icke lätt, isynnerhet då man,

såsom vanligen är förhållandet, endast flygtigt får studera vår fjällflora och icke kan under en följd af år kontrollera iakttagelsernas rigtighet. Jag har velat påpeka detta förhållande till mitt urskuldande för den händelse, att kommande forskare skola finna de iakttagelser, som jag nu går att meddela, icke vara med verkligheten öfverensstämmande.

1. I *N* 3 af denna årgång är meddelad beskrifning på en för Skandinavians Flora ny form af slägtet *Polemonium*, hvilken jag, för att ej onödigtvis uppställa nya former samt förledd af ett ofullständigt exemplar i Prof. Fries' herbarium, ansåg mig böra nämna *P. coeruleum* * *grandiflorum* Led., ehuru, såsom jag äfven anförde, beskrifningen i vissa delar afvek. Sedan jag nu varit i tillfälle att i Kgl. Vetenskaps-Akademiens herbarium jemföra ett original-exemplar från S:t Lorentz-ön, har jag funnit, att detta betydligt afviker till habitus, lägre växt (4 tum), större ullhårighet, korta runda kronflikar, mindre klocklik blomma, smala och jemnbreda bladflikar o. s. v., hvarföre jag nu anser det vara lämpligast att uppställa den från Finmarken såsom en ny underart med följande diagnos:

P. coeruleum * *campanulatum* Th. Fr.: statura gracili, foliorum laciniis paucis (4—8), remotiusculis, elongato-ovatis, inflorescentia vulgo pauciflora et subracemosa, pedunculis et calyce subcampanulato lanato-vestitis, laciniis calycis latioribus brevioribusque, corolla campanulata, vulgo saturate azurea, tubo subconstricto et limbi laciniis acutiusculis, stamina fele duplo excedentibus, antheris rotundis, stylo corollis brevior.

2. I berättelsen öfver min Finmarksresa har jag p. 63 anført, att jag ofvan Svartnæs tog »den för Skandinaviska floran nya *Armeria alpina*», en uppgift, som i flera afseenden måste rättas. Ty 1) har namnet *alpina* uppkommit genom felskrifning i st. f. *A. arctica*, med hvilken jag enligt beskrifning, original-exemplar och geografiska utbredningen ansåg den identisk, och 2) hade jag ej då observerat, att Læstadius redan i sina *Loca parallela* p. 225 under namn af *Statice Armeria* β . *alpina* anført den från Tsatsa i Vest-Finmarken, hvarest äfven C. Hartman fann densamma, ehuru han i sjette upplagan af sin Flora hänförde den till *A. maritima* och först i sjunde benämnde den *A. elongata* β . *arc-*

tica *). — För att emellertid erhålla full säkerhet i bestämningen, sändes ett exemplar till Boissier, hvilken bearbetat fam. *Plumbagineae* för De Candolle's Prodrumus, och denne bestämde min Finmarksväxt till *A. sibirica* Turcz. Naturligtvis vågar ej jag att på något sätt bestrida eller betvifla riktigheten af en sådan mans bestämning af en art inom detta så svåra slägte, hvarföre jag här blott vill bifoga en kort beskrifning på densamma:

A. sibirica Turcz. (enl. Boiss.): roten smalt tappformig, utsändande en tät bladtufva och 1—5 kvartershöga, vanligen glatta, stundom mot basen glest långhåriga stänglar; bladen jemnbreda, något smalare än stjelen, platta, något trubbiga, glatta l. mot basen något håriga; alla svepebladen rundade och trubbiga, skärmsfjällen föga kortare än frukten, hinnaktiga, i kanten småtandade, vackert rödlätta; småblomskäften ungef. $\frac{1}{2}$ så långa som den både på och mellan åsarne håriga foderpipen; foderbrämet ungef. lika långt som pipen; blommorna smärre och blekare än hos *A. elongata*.

Då af detta slägte redan tvenne arter finnas i Skandinavien, hvilka ej alltid äro lätta att åtskilja, torde mången kanske anse vinsten af Florans riktaende med en ny art för teml. obetydlig. Medgifvas måste dock, att denna är lika väl om ej mera skild från *A. elongata*, som den hos oss s. k. *A. maritima* eller *A. pubescens* Link. **). Anmärkas måste äfven, att karakterer, hemtade från stängeln's hårichet, tyckas vara utan allt värde; så t. ex. finnes *A. elongata* stundom med hårig stängel och af *A. pubescens* har jag från Bohuslän sett fullkomligt glatta exemplar ***). Samma förhållande visar sig äfven med *A. sibirica*, alldenstund på samma tufva

*) Männe icke den *Statice Armeria* $\beta.$, som Wahlenberg i sin *Flora Lapponica* p. 76 anför från »Torfvenæs juxta Ostvaagen Maasöe Finmarkiæ», äfven tillhör denna art?

***) Den verkliga *A. maritima* torde knappast finnas hos oss, churu Boiss. l. c. anför såväl den som *A. pubescens* såsom Svensk. Den skiljer sig enl. B. från den sednare blott genom lägre växt, något trubbigare skärmsfjäll samt såväl på som mellan åsarne hårigt blomfoder — en karakter, på hvilken han dock lägger så stor vikt, att han efter den delar detta slägte i olika grupper.

****) En dylik alldeles glatt form, af Herr Krok tagen vid Uddevalla, har af Boissier blifvit bestämd till *A. labradorica* var., men beskrifningen i De Cand. Prodr. öfverensstämmer dock ej med densamma.

finnas både håriga och glatta stänglar. — För fullständighetens skull meddela vi korta diagnoser på våra tvenne andra Svenska arter:

A. elongata Hoffm.: roten föga tufvig; stängeln vanl. glatt; bladen lika breda som stängeln, oftast kanthåriga; de nedre svepebladen elliptiskt-triangelformiga, spetsiga, i knoppen längre än de öfriga, som äro kort uddspetsade; skärmfjällen af fruktens längd; småblomskaften lika långa med den endast på åsarne håriga foderpipen; foderbrämet af pipens längd.

A. pubescens Link.: roten mycket tufvig; stängeln vanl. småluden; bladen oftast småludna och kanthåriga; de nedre svepebladen kort triangelformiga, genom den utlöpande örtartade ryggnerven kort l. omärkligt uddspetsade, de öfriga längre och mycket trubbiga; skärmfjällen af fruktens längd; småblomskaften lika långa med den blott på åsarne håriga foderpipen; foderbrämet af pipens längd.

3. I de sednaste upplagorna af Hartm. Skand. Flora finnes upptagen en var. *subnivalis* af *Saxifraga hieracifolia* såsom förekommande i »Finn. vid Tana-elf enl. ex. af N. Lund.» Då jag emellertid hvarken der eller annorstädes i Finmarken kunde upptäcka någon form, som jag med skäl trodde mig kunna hänföra till *S. hieracifolia*, vände jag mig vid hemkomsten till Lektor C. Hartman, hvilken godhetsfullt ur sin faders herb. meddelade mig till låns original-exempl. af denna växt. Jag fann deraf, att den ej var annat än den derstädes mycket ymniga gröfre formen af *S. nivalis*, sådan jag sett den från flera af våra fjälltrakter ända ned till Jemtland. Från *S. hieracifolia* afviker den genom längre och hvita kronblad, blomställningen, trubbiga och djupare bugttandade blad o. s. v.; den enda skilnaden, jag kunde upptäcka från den vanliga *S. nivalis*, var gröfre och högre växt, flera blommor, något glesare blomställning samt måhända något ludnare blomskaft. — *S. rivularis* uppgifves i våra florer mycket riktigt med »hvita eller rödlätta blommor», ehuru väl den sednare färgen torde vara ganska sällsynt och knappast förut observerad på andra exemp. än sådana vanskapliga krymplingar, som finnas afbildade i Sv. Bot. n. 729. I Finmarken, der nära ständerna denna art oäfantligt frodas under stenar o. s. v., fann jag t. ex. på Sjaa-

holmen nära Næsseby den till en höjd af öfver $\frac{1}{2}$ qvarter, och ju större växten var, desto oftare voro blommorna rödlätta, af ungefär samma färg som hos *Silene acaulis*.

4. Redan Deinboll och J. W. Zetterstedt omnämna såsom förekommande i våra nordliga trakter en *Chryso-splenium*, hvilken genom lägre växt o. s. v. så afviker från vår vanliga *Chr. alternifolium*, att Lund ansett sig böra utmärka den med ett eget namn (*tetrandrum*), ehuru han anser den för blott »en märkvärdig arktisk Varietet.» Genast vid första anblicken föreföll den mig så egendomlig, att jag ansåg den såsom egen art, och olikheten var desto märkbarare, som jag under resan till Finmarken hela vägen genom Guuldalen hade haft tillfälle att skåda *Chr. alternifolium* i full prakt. Då härtill kommer, att den geografiska utbredningen är helt olika och flera goda karakterer finnas, vågar jag med bestämdhet förfäktas dess arträtt, och jag är förvissad, att flera karakterer skola finnas, då man närmare undersöker *Chr. alternifolium* i lefvande tillstånd. Jag meddelar här en kort diagnos på denna, hemtad från torkade, samt en utförligare beskrifning på *Chr. tetrandrum* efter lefvande exemplar:

1. *Chr. alternifolium* L.: foliis alternis, radicalibus reniformibus, profunde crenatis, crenis evidentemarginatis, pilis validis albis supra adpersis, floralibus semi-orbicularibus l. ovatis (vix cuneatis); staminibus octonis.

2. *Chr. tetrandrum* (Lund) Th. Fr.: foliis alternis, radicalibus reniformi-semiorbicularibus, profunde crenatis, crenis vix emarginatis, supra omnino glabris, floralibus cuneatis; staminibus quaternis.

Utmärkt genom sin låga och spensliga växt, mera tuffigt växesätt, smärre och färre gulgröna blommor o. s. v.; tyckes förhålla sig till *Chr. alternifolium* som *Chr. rosulare* Schott till *Chr. oppositifolium*. — Stjelken vid basen krypande och skottalstrande, utsändande fina rottrådar, sedan upprätt, mot toppen grenig, $\frac{1}{2}$ —2 tum hög, fyrkantig, tät, alldeles glatt och blott på de yngsta skotten fint harig; bladen nedtill långt, upptill mindre och mindre skaftade, så att de öfversta blifva nästan oskaftade, de nedre något njurlika, halvcirkelformiga med 4, till $\frac{1}{4}$ af bladskifvan ingående inskränningar, de öfre 3—5-flikiga med vigglik bas;

alla bladen fullkomligt glatta och endast på de späda skottens skaft småhåriga, spridda, skiftevisa, upptill tätt samlade, dock ej så tätt som hos *Chr. alternifolium*; blomorna små, gulgröna; kalkbladen 4, vid blomningen utböjda, sedan svagt inböjda, ofvanpå brunpunkterade, n. bredt tunglika, upptill trubbigt rundade; ståndarne 4*), motsatta kronans flikar, knapparne n. klotformiga med en svag intryckning på midten (2-rummiga?), ungef. af strängens längd; stiftet och det knappformiga märket små, i början upprätta, sedan tillbakaböjda; fruktämnet päronlikt, småningom öfvergående i blomskaftet, vidväxt fodret och täckt af den uppsvällda disken; frukten bestående af 2:ne både utanpå och inuti brunpunkterade fruktblad, slutligen nästan klotrund med intryckning i spetsen, tidigt uppspringande medelst en längdspricka och mognande fröna i fria luften**); fröna runda, rödbruna, glänsande, fästade i tvenne rader längs fogarne. — Utom från Finmarken har jag sett ex. från Spitsbergen; vid Enontekis anmärktes den af Prof. Zetterstedt.

5. Bland de växter, som af Skandinavians botanister äro föga kända, kan man med skäl räkna *Salix punctata* Wnbg., hvilken derföre äfven ett halft århundrade fått behålla en arträtt, hvaraf den i sanning är föga förtjent. Naturligtvis var finnandet af denna växt en af mina lifligaste önskingar, då jag anlände till Tana-elfven, der den enligt Wahlenbergs egen uppgift skall förekomma i massa, och jag påträffade äfven såväl der som annorstädes i Finmarken former, som till karaktererna fullkomligt öfverensstämde med Wahlenbergs beskrifning: *germinibus subpedicellatis, glabris, pedunculorum foliis gemmiferis amento longioribus lanceolato-ellipticis undato-serratis nitidis punctatis*; hela habitus och tydliga öfvergångar visade dock mer än tillräckligt, att de blott utgjorde former af den der vanliga *S. nigricans coactanea*. Granska vi äfven karaktererna, finna vi lätt, af huru ringa värde de äro; kapslernas glatthet, bladens smala form och hvitpunktering träffa vi t. o. m. hos vår vanliga i

*) Lund angifver dem vara 4 à 5, men jag lyckades aldrig att få se det sednare antalet; förmodligen är detta lika tillfälligt, som då *Chr. alternifolium* har 10 ståndare.

***) Denna egenhet har jag aldrig sett iakttagen hos någon Svensk växt och torde tillhöra sällsyntheterna inom växtriket.

medlersta Sverige förekommande *S. nigricans*, hvadan endast karakteren af bladiga hängeskaft återstår, hvilken dock just utgör ett hufvudkännetecken på *S. nigricans coactanea*. Att *S. punctata* Wnbg. således endast utgör den med glatta kapsler försedda *S. nigricans coactanea* och att den endast i den händelse kan skiljas från vår vanliga *S. nigricans*, att denna art delas i tvenne (*borealis* s. *coactanea* och *campestris*, af hvilka den sednare saknas i arktiska zonen), är intet tvifvel underkastadt, och det enda, som torde behöfva närmare förklaring, är, huru den skarpsynte Wahlenberg, som snarare visade för stor än för liten försigtighet vid arternas begränsning, kunnat uppställa den såsom egen art. Men äfven härtill är förklaringen lätt funnen, om vi vända oss till hans Flora Lapponica. Såsom princip för indelningen finna vi honom der antaga kapslernas glatt-
het och hårlighet, till följe hvaraf han måste föra *S. nigricantis* former till tvenne olika afdelningar*), hvarvid han för den med ludna kapsler behöll namnet *nigricans*, men fördelade de med glatta kapsler i tvenne arter neml. *S. punctata* med smala, glänsande blad och bladiga hängeskaft, och *S. phyllicifolia****) (= *S. nigricans* — *campestris* Fr.) med bredare blad och nästan bladlösa hängeskaft. Denna framställning bestyrkes på det tydligaste af Wahlenbergs eget herbarium, i hvilket ingen hans *S. phyllicifolia* finnes från Finmarken. — För den åsigten, att *S. punctata* skulle vara en hybrid mellan *S. nigricans* och *myrsinites*, finnes intet som talar, och den förnekas för öfrigt på det tydligaste af Wahlenbergs original-exemplar; någon säker sådan hybriditet är för öfrigt knappast funnen. Hvad Lund menar med sin *S. punctata*, hvilken han vid Tanaelfven fann högst sparsamt mellan Guldholmen och Polmak (närmare uppgift om lokalen på denna 6 mil långa sträcka meddelar

*) Att han vid denna karakter lade största vikt finna vi deraf, att han i sitt herbarium till sin *S. nigricans* hänfört former med för öfrigt glatta och blott i spetsen obetydligt håriga kapsler.

**) *Salix phyllicifolia* L. et Fr. delade han, såsom bekant är, äfven i tvenne arter: *S. arbuscula* med ludna och *S. majalis* med glatta kapsler. Att denna sednare verkligen (åtminstone till allra största delen) tillhör vår *S. phyllicifolia*, visas tydligen af Wnbg:s egna ord: »fruticeta plus quam orgyalia laetissima vel flavescens coloris constituit.»

han besynnerligt nog icke), är mig obekant*), men är bestämdt ej Wahlenbergs form, då den enl. Anderssons *Salices Lapponiae* hade *capsulae tomentosae*. — Att för öfrigt särskildt beskrifva de afvikande och till en del ganska egenomliga former, som jag af detta slägte i Finmarken insamlade, skulle blifva alltför vidlyftigt och temligen öfverflödigt. Så t. ex. anträffades former med androgyna hängen af *S. glauca* och *hastata*, med monadelfiska ståndare af *S. hastata*, med fjällen antingen blott i hängets spets eller helt och hållet förvandlade till verkliga blad af *S. glauca* och *Lapponum* (den sista högst utmärkt!), äfvensom tydliga hybrider mellan *S. herbacea* och *hastata*, *hastata* och *Lapponum*, *nigricans* och *glauca* o. s. v. Utom dessa vill jag blott omnämna en liten, mycket vacker form, som jag fann på sankta gräsmarker ofvanför Wadsöe och som Prof. Andersson förklarar för »en för vår flora alldeles ny form», hvilken »det torde vara rättast att anse såsom en slags nordisk *S. Jacquini*ana.» Då endast ett mindre antal exemplar blifvit insamladt, kan intet med säkerhet sägas om densamma, hvarföre den rekommenderas till närmare efterforskning och undersökning.

6. I förra årgången *M* 12 har jag meddelat några iakttagelser rörande Öst-Finmarkens Starrarter. Vid denna uppsats kunna nu några rättelser och tillägg rörande arternas geografiska utbredning göras, hvilka lätt inses af de i detta *M* meddelade tilläggen till Finmarkens Flora. Dessutom vill jag blott till nämnda uppsats tillägga, att den der omnämnda *C. arctophila* F. Nyl., hvilken i våra florer hänföres till *C. hyperborea* Drey., är, enligt ytterligare granskning af såväl mina egna exemplar från Svartnæs som Nylanders original-exemplar i Herb. Norm. XII. 89 och i öfverensstämmelse med min redan uttalade förmodan, så nära slägt med *C. (aquatilis) epigejos* Læst., att den utan tvivel bör anses blott såsom en fjällform af densamma. Vida skild från denna är deremot den till *C. rigidae* grupp hörande äkta *C. hyperborea* Drey., af hvilken jag sjelf tagit exempl. på Gousta fjäll och Mag. Fristedt på Grönfjället i

*) Måhända är det den i Herb. Norm. XI. 64 meddelade formen af *S. nigricans* — *coetanea*, men denna förekommer ingalunda »kun i nogle faae Buske» utan i tusen-tal längs Tana-elfven.

Herjedalen; till samma art anser jag äfven troligast, att den på anf. st. anförda *Carex* från Seidafjällen och St. Rajpas hörer.

2. Bidrag till kännedomen af Finmarkens Flora

af T. H. M. FRIES.

(Forts.)

* *Rosa cinnamomea* L. Vid Altenelf och inflyttad i trädgården vid Bosekop (Bl.); Öst-Finmark. (Deinb.).

Rubus idaeus L. Varanger (Gunn.).

* — *castoreus* Læst. var. *triflorus* Hook. Fjellbma i Tanen.

Fragaria vesca L. Mortensnæs på Storfjeldet; frukten mognar endast under mycket varma somrar.

Potentilla alpestris Hall. β *immaculata*. Lebesby vid Laxe-fjorden allm., Wester-Tanen och Wadsöe (S.).

[Under namn af *Potentilla nivea* anför Gunnerus i sin Flora Norv. n. 512 och afbildar på tab. III. f. 1 en växt, som skall förekomma i »Finmarchia, rarius, ex. gr. in Varangria Öst-Finmarchiæ» och som i Hartm. Skand. Fl. ed. I. p. 201 och Hornem. Plantel. I. p. 576 blifvit kallad *P. Gunneri*. Sommerfelt, som sett originalexemplar i Gunneri herbarium, anser den vara den i södra Danmark, Tyskland o. s. v. förekommande *Fragaria sterilis* (*Potentilla Fragariastrum*), en äfven af Lehmann hyllad asigt, hvars riktighet den besynnerliga geografiska utbredningen tyckes vederlägga. Figuren liknar ganska mycket en mager *Fragaria vesca*; afgörandet af denna fråga torde emellertid böra uppskjutas till framtida undersökningar.]

Dryas octopetala L. fl. plen. Berlevaag (S. 1858).

Prunus Padus L. Går utefter Tanaelf en till Fingervandet; Alten (Bl.).

Lathyrus palustris L. Varanger flerst.

— *pratensis* L. Tromsöe (Bl.).

* *Vicia sepium* L. Tromsöe (Bl.).

Oxytropis campestris — *sordida* (W.) c. varr. Från Jakobselven till Langfjorden och Lebesbyjällen.

Astragalus oroboides Hornem. »in alpihus maritimis districtus Fælles dicti Norvegiæ ultimæ copiose» (Wnbg. Fl. Suec.).

Trifolium repens L. Tanen vid Birkelund; Wardöe.

Oxycoccus palustris Pers. Varanger.

Calluna vulgaris (L.) Sparsam på norra sidan af Varangerfjorden.

Pyrola rotundifolia L. Lebesby, Varanger flerst.

* — *media* Sw. Renöe i V.-Finn. (Bl.).

— *secunda* L. Renöe i Syd-Varanger, Klösterelf.

- Polygonum Convolvulus* L. Bosekop, Elvebakken i Alten (Bl.). — Vid Mortensnæs är såväl den som *P. lapathifolium* L. försvunnen.
- *aviculare* L. Allm. i hafstrandsregionen i Varanger.
- * — *amphibium* L. Wallasjavre vid Brendhøugen, C'olmejavre vid Svanvik o. s. v. i Syd-Varanger.
- * *Rumex crispus* L. Wadsøe och Wardøe (tillfällig?).
- *Hippolapathum* Fr. Flerestädes såväl vid flod- som haf-stränderna.
- Koenigia islandica* L. Allmän vid bäckar och vattensamlingar nära hafstranden kring hela Varangerfjorden; Berlevaag (S.); Nordkap (Deinb.).
- Urtica dioica* L. Varanger flerst.
- *urens* L. Mortensnæs ymnig, Nyborg sparsam.
- Chenopodium album* L. Wadsøe, Wardøe; Nyborg och Troldfjorden (S.).
- * *Atriplex crassifolia* C. A. M. Hammerfest på stranden n. o. om Fuglenæs (Hartm.).
- * — *patula* L. var. (= *A. prostrata* Lund??). Allm. på hafstranden vid Varangerfjord; Alten (Wnbg. Fl. Suec.).
- Populus tremula* L. V.-Finm. Hammerfest på vestra sluttningen af berget Tyven teml. ymnigt, men blott 4—6 fot hög (Hartm.); Ö.-Finm. i tallregionen vid Kløsterelvans utlopp, vid Jarfjorden o. s. v. allmän och högväxt, i björkregionen på n. sidan af Varangerfjorden flerstädes men lågväxt.
- * *Salix pentandra* L. *β. latifolia* Hartm. (20 fot högt träd med 1½ qv. tjock stam). I al- och björk-skog vid gården Hatten vid Lyngenfjord (Hartm.).
- [* — *amygdalina* L. Tromsøe (Gunn.); troligen felaktig bestämning.]
- *nigricans* Sm. *β. punctata* (Wnbg.). Allmän i hela Öst-Finmarken, dock oftast i former, som stå på öfvergång till hufvudarten.
- * — *nigricans* Sm. * *borealis* Fr. Utmärkt vacker och trädlik vid Kalak vid Laxefjorden.
- *pyrenaica* * *norvegica* Fr. Kaveringtind vid Lyngens kyrka (Hartm.), Renøe i V.-Finm. (Bl.).
- *hastato-herbacea*. Utmärkt vacker vid Klubbnesviken nära Mortensnæs.
- *polaris* Wnbg. Kaagtind, Kaveringtind och Hammerfest (Hartm.).
- * *Betula subalpina* Larss. Allmän i Ö.-Finmark. och bildande skogar*).

*) Den ogynnsamma väderleken sommaren 1857 vållade, att björ-

- * *Betula intermedia* Thom. Tanen på backar mellan Langnæs och Fjeldma (S.).
- Alnus incana* — *virescens* Wnbg. Varanger h. o. d., Syd-Varanger allm.
- Pinus silvestris* L. I Syd-Varanger ända upp till fjordarnes botten, fastän ej bildande skogar, t. ex. vid Elvenæs, Jarfjorden o. s. v. På norra sidan af Varanger-fjorden har den förr funnits (lemningar äro anträffade i torfmossarne kring Wadsöe) och enligt fjällfinnars utsago skola ännu några träd finnas högt upp vid Jakobselven (ej gränslöden mot Ryssland).
- * *Abies orientalis* (L.) Vid Colmejavre nära Svanvik.
- * *Equisetum arvense* L. Allmän i tall- och björkregionerna ända till Nordkap.
- * — *pratense* Ehrh. Allmän i björkregionen.
- * — *silvaticum* L. Här och der i tall- och björkregionerna.
- * — *palustre* L. Allmän i samma regioner.
- * — *limosum* L. Liksom föregående.
- * — *variegatum* L. H. o. d. i björk- och slättfjälls-
- * — *variegatum* * *scirpoides* Mich. Allmän i tall-, björk- och slättfjälls-regionerna öfver hela Finmarken ända till Nordkap (Deinb.).
- Callitriche verna* L. c. var. Varanger flerstädes t. ex. Nyborg, Næsseby, Mortensnæs; Seida i Tanaelfven (S.); Tromsöe (Bl.).
- * — *auctumnalis* L. »ad Pasvig etc.» (Deinb. enligt Wnbg. Fl. Suec.).
- * *Nitella opaca* Ag. (enl. Al. Braun) Seida i Tanaelfven (S.).
- * *Orchis maculata* L. *β. lapponica* Læst. Langnæs i Tanen.
- *cruenta* Müll. Tromsöe, Kaafjord (Bl.).
- Gymnadenia Conopsea* (L.) I björkregionen i Varanger.
- *albida* (L.) Riisfjorden på Mageröe jemte *Coeloglossum viride* (Deinb.); Berlevaag (S.); Kjeskelviken.
- * *Plantanthera bifolia* (L.) Tromsöe (Bl.).
- Chamaeorchis alpina* (L.) Riisfjorden (Deinb.).
- Goodyera repens* (L.) Mellan Jarfjorden och andra fallet i Klösterelf.
- * *Listera ovata* (L.) Tromsöe, Karlsöe (Bl.).
- *cordata* (L.) Varanger och Lebesby.

karnes frukter ej mogna, hvarföre jag åt dessa växter ej egnade någon synnerlig uppmärksamhet. Dock föreföll det mig, som om *B. subalpina* var den allmänaste arten, åtminstone något högre upp på fjällsluttningarne.

- Corallorhiza innata* R. Br. Varanger t. ex. Mortensnæs, Næsseby.
- Allium sibiricum* L. Går på Langfjordfjällen ända upp i slättfjällsregionen t. ex. vid bäcken Nikolajok.
- * — *oleraceum* L. Moselfdalen (Bl.).
- Paris quadrifolia* L. I björkregionen kring Varanger t. ex. ofvan Nyborg, nedanför Styrene; Kistrand (Hornem. Plantel.).
- [* *Sagittaria sagittaefolia* L. »In Varangria Östfinmarchiæ»: Gunn. — Troligen felaktig bestämning.]
- Juncus arcticus* W. Nordkap (Deinb.); flerstädes på fjällen mellan Langbunæs och Svartnæs.
- * — *balticus* W. Tromsøe (Bl.), Karlsøe (Gunn. herb.).
- *bifonius* L. Renøe i Syd-Varanger på hafstranden.
- * — *squarrosus* L. »in districtu Fælles dicto Norvegiæ ultimæ rarius» (Wnbg. Fl. Suec.).
- Luzula pilosa* Gaud. Varanger allm. — (*L. arcuata* — *hyperborea* Lund = *L. confusa* Lindeb.).
- * *Potamogeton natans* L. Tromsøe (Bl.).
- * — *gramineus* L. Colmejavre vid Svanvik; Tanaelf vid Seida (S.); Tromsøe (Bl.).
- * — *perfoliatus* L. Colmejavre och utför Klösterelf till tredje fallet.
- * — *pusillus* L. Seida (S.). — Blad af en steril P. sagos dessutom i en liten vattensamling norr om Nyborg.
- * *Zostera angustifolia* Horn. Varangerfjorden vid Bunæs.
- * *Sparganium affine* Schnitzl. Colmejavre och Pasvigelf, steril.
- * — *hyperboreum* Læst. Storfjeldvandet ofvan Mortensnæs (S.); ofvan Nyborg.
- * *Eriophorum angustifolium* Roth. β . *monostachyum*. H. o. d. bland hufvudformen; i ett kärr vid Lebesby uteslutande.
- *latifolium* Hoppe »findes neppe i Finmarken» (Bl.).
- * — *Callitrix* C. A. M. Ungefär $\frac{1}{4}$ mil n. om Mortensnæs bland pilsnår.
- * — *russeolum* Fr. Eibydal i Alten (Norm.).
- Scirpus palustris* L. Svanvik vid Colmejavre.
- *uniglumis* Link. Öst-Finmarken (Bl. N. Flora).
- * — *acicularis* L. Öst-Finmarken flerstädes (Deinb.).
- * *Carex vesicaria* * *lacustris* Th. Fr. Svanvik vid Colmejavre.
- *pulla* Good. Lebesbyfjällen vid Laggo, Langfjordfjällen flerst. och Berlevaag (S.); Langfjordbotten.
- *filiformis* L. Björkregionen i Varanger h. o. d. (S. 1858).
- [* — *hirta* L. »in Finmarchia»: Gunn.; knappast rätt bestämd.]

- Carex pallescens* L. Tanen (Lund enl. ex. i Herb. Norm.).
 — *Burbaumii* Wnbg. Ö. Pasvig i slättfjällsregionen; Carlebotten i björkregionen.
- * — *ustulata* Wnbg. Tromsøe, Alten (Bl.); på slutningen från Tsatsa till Kittdalen (Hartm.).
- * — *fuliginosa* Hoppe. Tromsedalstind (Moe), Tsatsa ymn. (Læst. Loc. Parall.)
- *aquatilis* Wnbg. Colmejavre vid Svanvik.
- * — *aquatilis* * *epigejos* Læst. H. o. d. i myrerna (= *C. aquatilis* — *nardifolia* Lund?).
- * — *aquatilis* * *arctophila* F. Nyl. Slättfjällsregionen ofvan Svartnæs.
- [— *acuta* L. utgår tills vidare ur förteckningen på Finmarkens växter, då Prof. Blytt misstänker, att Lund tagit en späd form af *C. ampullacea* (!) från Moself-dalen för denna art. Likaledes torde *C. vulgaris* och *caespitosa* böra utgå, då med den förra troligen och med den sednare bestämdt af Lund afsetts former af *C. juncella*.]
- * — *juncella* (Fr.) Troligen allmän i hela tall- och björkregionen.
- * — *halophila* F. Nyl. Varangerfjordens norra strand mellan Næsseby och Meskelfven vid näset Mar-menjarg.
- *salina* Wnbg. c. var. *cuspidata* (Wnbg.) H. o. d. vid hafstränderna.
- *salina* var. *subspathacea* (Wormskj.) Jarfjordbotten.
- * — *limula* Fr. Alten (Bl. enl. ex. i Fr. herb.); andra fallet i Klösterelf.
- * — *hyperborea* Drej. Slättfjällsregionen spars. t. ex. Seidafjällen, St. Rajpas i Alten (Bl.).
- *loliacea* L. Tallregionen mellan Jarfjorden och andra fallet i Klösterelf (mähända på Ryskt område); björkregionen på Goskemvarre ofvan Nyborg *).
- * — *stellulata* Schreb. Tromsøe och Renøe (Bl.).
- * — *helvola* Blytt. Havösund (Lunds herb. enl. Bl.).
- * — *lagopina* Wnbg. β . *gracilescens* Th. Fr. Kaveringtind vid Lyngenfjord (Hartm.); Renøe i Syd-Varanger.
- *chordorrhiza* Ehrh. (var.) I torfmossar ofvan Wadsøe, vid Mortensnæs nära Fuglebjerget (Nordvi), Jakobselven i Varanger (S.).

*) Förledd af spensligheten hos de på sednare stället samlade, ej fullt utvecklade exemplaren, har jag (Bot. Not. 1857 p. 198) uppgifvit *C. tenella* såsom förekommande i Finmarken, ett misstag, som härmed rättas.

- * *Carex incurva* Lightf. β . *pratensis* Hartm. j:r. Allmän efter hela kusten från Varanger till Tromsøe.
- *capitata* L. I björkregionen kring Varangerfjorden h. o. d. t. ex. Kjelmøe, Mortensnæs, Sjaaholmen, Nyborg o. s. v.; Tromsøe (Bl.).
- * — *pulicaris* L. Öst-Finmarken (Deinb. enl. Smrft. Suppl.).
- *parallela* (Læst.) (= *C. dioica* — *paralleloides* Lund). Hammerfest (Hartm.), Tromsøe på Fløjfjeldet, der äfven *C. nardina* finnes (Bl.).
- *pauciflora* Lightf. Jarfjordbotten, Fjellbma i Tanen, Gamvig (S.).
- *microglochin* Wnbg. »supra Alten» (Wnbg. Fl. Suec.).
- * *Cobresia scirpina* W. Tromsøe (Bl.).
- Triticum caninum* L. Flerestädes på hafstranden vid Jarfjorden, Ö. Pasvig; i björkregionen i Tanen, vid Mortensnæs; Wardøe (Landm.).
- * *Festuca duriuscula* * *dumetorum* L. Lyngseidet på stränderna (Hartm.).
- * *Bromus arvensis* L. Talvig (Norman).
- * *Poa laxa* Hænke. Strandklippor n. om Hammerfest (Hartm.).
- * — *alpina* L. *vivipara*. Tsatsa (Hartm.).
- * *Dactylis glomerata* L. Tromsøe (Bl.).
- Colpodium latifolium* R. Br. I björkregionen ungefär $\frac{1}{2}$ mil från stranden mellan Wadsøe (S. 1858) och Nyborg flerstädes; på Seidafjällen flerstädes ymnig (t. ex. vid Vuodõojavre o. s. v.); Lebesbyfjällen vid Laggo (S.). — Troligen öfver hela Öst-Finmarken.
- Catabrosa aquatica* (L.) Varangerfjorden allmän från Carlebotten till Wardøe.
- *algida* (Sol.) Tromsøe (Bl.).
- Aira alpina* L. Vest-Finm. Tromsøe, Renøe, Alten o. s. v. (Bl.), Nordkap (Deinb.); Öst-Finm. Langfjorden flerst. t. ex. Langfjordbotten, Nierravægje, Annutvægje; Berlevaag (S.); fjällen mellan Langbunæs och Svartnæs ymnig.
- Trisetum subspicatum* (L.) Teml. sparsam i Öst-Finmark. t. ex. på Lebesbyfjällen, Berlevaag (S.), vid Meskelfvens utlopp.
- Vahlodea atropurpurea* (Wnbg.) Björkregionen ofvan Nyborg, Seidafjällen (S.); Wadsøe spars. och Syd-Varanger allm. (Wnbg.).
- Melica nutans* L. Sparsam i björkregionen vid Birkelund i Tanen (S.).
- * *Phragmites communis* Trin. Pasvigelfven och C'olmejavre.
- * *Calamagrostis Halleriana* DC. Hammerfest (Hartm.).

- * *Calamagrostis phragmitoides* Hartm. var. *angustifolia*. Kittaldalen nedanför Tsatsa (Hartm.).
- * — *lapponica* (Wnbg.) var. *opima* (= *C. chalybaea* Bl. N. Fl.). Bosekop (Bl.).
- [— *lanceolata* Roth., som anföres af Lund, »findest neppe i Finmarken» (Bl.); detsamma gäller äfven utan tvifvel om *C. silvatica*, som Gunnerus uppgifver förekomma vid Lyngen.]
- Agrostis stolonifera* L. Tanen vid Langnæs; Jarfjordbotten. [Obs. *A. rupestris* Lund är en form af *A. rubra* L. (*A. borealis* Hartm.)]
- * *Alopecurus pratensis* L. *β. alpestris* Wnbg. Vid elfven Laggo på Lebesbyfjällen. — Är utan tvifvel densamma, som Deinb. angifver från Vester-Tanen under namn af *A. ovatus* (cfr. Bl. N. Fl. p. 109).
- * — *nigricans* Hornem. Vest-Finm. Tromsöe (Bl.); Öst-Finm. på hafstränderna flerstädes t. ex. Jarfjorden vid dess botten och Hergenæs; Varanger vid Mortensnæs och flera ställen mellan Meskeelfven och Galbajok; Wardöe, Syltvigfjorden och Boskfjorden (Landmark); Pasvig (Wnbg. Fl. Suec.).
- *geniculatus* L. Varanger allm., Klösterelf. — Var. *fruitans* L. Klösterelf och C'olmejavre*).
- Phleum pratense* L. Strömöe vid Tromsöe (Gunn.) är nordligaste växestället enl. Bl.; Wadsöe och Wardöe tillfällig.
- Digraphis arundinacea* (L.) Tromsöe och Alten (Bl.); Bunæs vid Varangerfjorden (S.).
- Hierochloa borealis* Röhm. Öst-Finmark. i björk- och tallregionen h. o. d.
- * *Filices*.
- Polypodium vulgare* L. H. o. d. till Lyngen och Alten.
- *Phegopteris* L. I tall- och björk-regionerna ända till Nordkap.
- *Dryopteris* L. Liksom föregående men mindre allmänt.
- *alpestre* Hoppe. Sparsam t. ex. på Lebesbyfjällen.
- Aspidium Lonchitis* (L.) I björk- och slättfjälls-regionerna h. o. d. ända till Nordkap.
- Polystichum Filix mas* (L.) H. o. d. i tall- och björk-regionerna ända till Nordkap (Deinb.).
- *spinulosum* (Sw.) Sparsam i björkregionen till Altenelf; Tanaelfven.

*) Här liksom på flera ställen i det föregående har jag använt det i lappska skriftspråket brukliga tecknet *c'*, hvilket utläses ungefär såsom tsj; de likaledes använda tecknen *s'* och *ð'* uttalas ungefär såsom sj och dh (eller th).

- Cystopteris fragilis* (L.) Spridd öfver Vest-Finmarken ända till Nordkap (Wnbg.).
- *montana* (Sw.) Spridd h. o. d. i björkregionen t. ex. Tromsøe, Kaafjord, Raipas (Bl.); Varanger ofvan Nyborg.
- Woodsia hyperborea* Br. Sparsam i fjällbranterna t. ex. Alten (Bl.), Hammerfest (Hartm.), Fjeldma i Tanen.
- Asplenium Filix femina* (L.) I tall- och björk-regionerna till Alten och Varanger.
- *viride* Huds. I björkregionen på bergslutningar h. o. d. öfver hela Finmarken.
- *Ruta muraria* L. På hafstrandsklippor i Vest-Finmarken sällsynt t. ex. vid Qvalvig i Lyngen och Storvignaset i Alten (Wnbg.).
- Struthiopteris germanica* W. I tall- och björk-regionen till Alten.
- Allosurus crispus* (L.) I björk- och slättfjälls-regionerna h. o. d. öfver hela Finmarken.
- Botrychium Lunaria* L. Spridd öfver hela Finmarken till Maasøe (Wnbg.).
- *boreale* Milde. Renøe i Syd-Varanger sparsamt.
- *rutaceum* Sw. H. o. d. till Alten (Bl.).
- Lycopodium Selago* L. Allmän öfver hela Finmarken till Nordkap (Deinb.).
- *annotinum* L. H. o. d. i tallregionen till Alten.
- *clavatum* L. I tall- och nedre delen af björkregionen till Alten och Polmak.
- *complanatum* L. Allmän öfver hela Finmarken i tall- och björk-regionen.
- *alpinum* L. Allmän ända till Nordkap i björk- och slättfjälls-regionerna.
- Selaginella spinulosa* Al. Br. I tall- och björk-regionerna allmän ända till Nordkap (Wnbg.).

Litteratur-öfversigt.

Bryaceæ Scandinaviæ exsiccatae curante R. HARTMAN. Fasc. I—IV. Gevaliæ, Landin 1857—58. 4:o.

Nyttan af exsiccaterverk är hittills af ingen bestridd, såvida de äro med tillbörlig omsorg beredda; besvären och svarigheterna vid deras utgifvande äro dock så många, att de fleste torde blifva afskräckte från dylika företag eller ock deras verk lemna åtskilligt att önska. Det ifrågavarande, af hvilket fyra häften hittills utkommit, innehållande hvardera 30 arter, på hvilka förteckning redan är meddelad i

Bot. Notis. 1856 *M* 5—6 och 1857 *M* 12, hedrar deremot i hög grad sin utgifvare, den om vårt lands mosskunskap så högt förtjente Mag. R. Hartman, då hittills ingenstädes, så vidt Ref. har sig bekant, något bryologiskt exsiccata-verk blifvit utgifvet, som så till alla delar uppfyller köparens fordringar: säkert bestämda arter i lika vackra som talrika exemplar, särdeles billigt pris och vacker utstyrel. Det är derföre icke underligt, att den beklagligtvis ej synnerligen stora upplaga, som af detta verk kunnat beredas, så hastigt och begärligt blifvit af pränumeranter betingad, att man numera ej hos utgifvaren kan erhålla något fullständigt exemplar. Skulle vi, för att tillbörligt uppfylla en recensents åliggande, nödgas att uppleta någon anmärkning mot detta verk, skulle vi kunna påpeka att på etiketterna ej månaden, då artens fruktbildning är fulländad, finnes angifven, hvilket kunde vara såväl nybegynnaren som växtgeografen till någon ledning, då de flesta, om ej alla, mossor hafva en noga bestämd och inskränkt fruktsättningstid.

Vi sluta denna vår anmälan med en upprigtig önskan, att utgifvaren måtte få glädja sig åt ett ostördt utgifvande af fortsättningen till detta vackra och nyttiga verk.

S. O. L.

Personal-Notiser.

Alltför ofta har det varit en sorglig pligt för utgifvarne af denna tidskrift att omnämna, det döden bland de unga botanisternas krets skördat offer, innan ännu de närda förhoppningarne blifvit uppfyllda, de lofvande anlagen utvecklade. Dubbelt smärtsam är denna pligt för nuvarande utgifvaren, då det är en kär broders alltför hastiga och oväntade bortgång, som han nödgas omnämna; Philosophiæ Magistern Elias Petrus Fries afled neml. här i Upsala den 17 December i en ålder af något öfver 24 år. Hans sålunda i förtid brutna bana har väl icke några lysande idrotter inom vetandets verld att uppvisa, men det allvar och nit, hvarmed han städse sträfvade att förvärfva sig kunskapens frukter, äro en borgen derför, att han, om tid och krafter förunnats, skulle hafva blifvit en af de trägnaste och redligaste arbetarne på vetenskapernas fält. Och icke blott härigenom utan tillika genom sitt redbara, öppna och tillgängliga väsen tillvann han sig allmän välvilja och vänskap af alla dem, som med honom kommo i beröring, hvarföre han äfven följdes till sin graf ej blott af sörjande föräldrars och syskons tårar utan äfven af talrika vänners och kamraters deltagande och saknad.

Den aflidne var född i Femsjö i Småland den 14 Oct. 1834, blef Student i Upsala Vår-terminen 1853, aflade Philosophiæ Candidat-examen Vår-term. 1856 och promoverades till Magister följande år efter att såsom disputation hafva författat och försvarat: *Anteckningar öfver Svamparnes geografiska utbredning*. Han egnade sig derefter åt medicinska studier, utan att dock öfvergifva sin älsklings-vetenskap, botaniken, hvarom såväl hans tjenstgöring såsom Amanuens vid Botaniska trädgården härstädes vittnar, som äfven åtskilliga efterlemnade, till en del nästan afslutade afhandlingar öfver Skandinaviens *Menthae*, nya Skandinaviska Svampar m. m., hvilka måhända komma att publiceras. Under sommaren 1857 ombesörjde han redaktionen af denna tidskrift, i hvilken han föröfrigt meddelat några uppsatser och plancher; äfven i åtskilliga andra arbeten och isynnerhet till Kgl. Vetenskaps-Akademiens samling af Svamp-målningar har han lemnat prof af sin fallenhet och förmåga af naturföremåls afbildande.

Frid öfver hans stoft!

Herr Professor J. E. Areschoug har i början af December månad återkommit från sin utländska vetenskapliga resa.

Strödda Underrättelser.

Antalet af växtarter på jorden. I tidskriften »Die Natur» anför Doct. Karl Müller i en afhandling om växtgeografien bland annat följande: »Steudel i Esslingen har företagit sig att uppskatta det sannolika antalet af alla världens växtarter. För 37 år sedan anslåg De Candolle detta tal till 100,000 och i år (1855) antager Steudel de redan beskrifna fanerogamerna till 110,000 och kryptogamerna till 35,000, hvarvid det dock är att märka, att dessa tal utan tvifvel skola blifva betydligt större, då man börjar mera kritiskt, än hittills i allmänhet varit fallet, granska de kända arterna. Antager man, säger Steudel, att Tyskland hör till de bäst undersökta länderna, att detta eger 3,500 fanerogamer på 11,570 qv. mils yta och att dessa arter hafva en geografisk utbredning af 50,000 qv. mil, så skulle hela jordklotet på sina 2,400,000 qv. m. ega 168,000 arter. Denna summa måste dock naturligtvis blifva betydligt under verkligheten, då den är beräknad blott efter en enda zon, den tempererade, under det att de tropiska och subtropiska länderna äro de växtrikaste. Betraktar man neml. Chili såsom ett eget distrikt med 2,000 egendomliga arter på 7,000 qv. mil, hvartill man har rättighet, då redan 1,400 egendomliga arter äro der upptäckta, så skulle ensamt det inom vändkretsarne belägna Amerika på sina 400,000 qv. mil ha mer än 100,000 egendomliga växtarter, och svårigen kan det tropiska Ästen

Afrika och Australien i detta hänseende stå mycket efter Amerika. Steudels uppskattning är väl därför alltför ringa, då han antager summan af alla tropiska länders växtarter till 200,000 och utom tropikerna 100,000. Härtill måste vi ytterligare lägga, att denna sannolikhets-beräkning — någon vetenskapligt noggrann kan på intet vis uppnås — endast grundar sig på fanerogamerna. Taga vi härtill kryptogamerna i betraktande, hafva vi en hel serie af familjer att uppskatta: Algerna i detta ords vidsträcktaste betydelse, svamparne, lafvarne, lefver- och löf-mossorna samt Ormbunkarne med *Lycopodiaceae* och *Equisetaceae* inbegripna. Jag har efter samma method som Steudel redan 1851 uppskattat antalet af alla jordens löfmossor till 9,000 arter; de bekanta lefvermossorna utgöra ungefär hälften af de bekanta löfmossorna och samma förhållande eger rum med lafvarne, hvarföre summan af dessa familjers arter kan anslås till 9,000. Antalet af bekanta ormbunkar öfverskjuter det af löfmossor med $\frac{1}{3}$, hvarföre de kunna uppskattas till 11,000; de bekanta svamparne äro $1\frac{2}{3}$ flera än löfmossorna, hvarföre de kunna antagas till 24,000 arter; de högre algerna äro ungefär lika många som löfmossorna, 9,000 arter, hvartill sannolikt kan läggas halfva detta tal lägre algformer. Totalsumman af kryptogamer skulle sålunda blifva 66,500 på hela jordklotet, ett tal, som dock utan tvifvel är betydligt under det verkliga *). Vi kunna därför utan öfverdrift antaga i rund summa 400,000 lefvande växtarter på jorden.

Besinna vi nu, att under 2 århundraden mer än 200 botanister egnat sina krafter åt upptäckande af de 2,700 mossarter, som hittills äro mig bekanta, kan man göra sig ett begrepp om den arbetskraft och den tid, som erfordras för de ännu okändas upptäckt och bearbetning. År 1754 räknade Linné 7,728 växtarter, år 1801 Persoon 21,000, nio års sednare Denstedt 25,200, 1828 Sprengel 36,000, 1840 Steudel 87,000 och redan år 1855 145,000. Man kan häraf inse, hvilket material under ett århundrade blifvit samladt för växtgeografiens grundläggning och utbildning. Endast för det historiska intresset vill jag nämna, att Theophrastos Eresios (född 371 f. Chr.), forntidens störste botanist, kände endast 450 arter, och att således de nu bekanta blifvit upptäckta inom loppet af 2000 år.

Om redan beräkningen af de bekanta arternas antal är förenad med de största svårigheter, då densamma är beroende af olika författares olika uppfattning af art-begreppet, så gäller detta i ännu högre grad om släktena, i mindre om de naturliga familjerna. De sednare kan man i allmänhet antaga till väl 200, ett tal, som hvarken genom kommande upptäckter eller förändradt uppfattningssätt torde komma att något betydligare förminskas eller förökas. Huru olika deremot släktena blifvit uppfattade, kunna vi tydligast inse af det factum att år 1797, då på en gång tvenne uppräknings af alla bekanta

*) Professor Fries uppskattar blott Svamparnes antal, enligt nyaste tidens princip för artbegränsningen, till en half million.

växtarter utkommo, neml. Persoons 15:de upplaga af Linnés Systema Plantarum och Rauschels Nomenclator botanicus, räknade den förre 1,436, den sednare 2,125 släkten. Redan trettio år sednare upptog Sprengel i den 16:de upplagan af Linnés Syst. Plant. 3,769 släkten, hvilka 4 år sednare hade vuxit till 4,119, under det att de för n. v. kunna uppskattas till väl 5,000.»

— Studeranden Ährling, som på botaniska reseföreningens bekostnad förleden sommar besökte Medelpad, har till Utg. lemnat de växter, som tillkomma aktie-tagarne, och skola nämnda växter med det snaraste tillsändas de herrar, som ej redan erhållit sin andel.

Flera omständigheter hafva vållat, att undertecknad är förhindrad att fortfarande ombesörja utgifvandet af denna tidskrift. Innan han dock nedlägger denna sin befattning, är det för honom en kär pligt att hembära botanikens idkare och vänner inom fäderneslandet sina hjertligaste tacksägelse för den välvillighet, hvarmed bidrag till denna tidskrift blifvit lemnade, det öfverseende, hvarmed den bristande förmågan blifvit öfverskyld, det intresse för detta företag, hvarpå han fått emottaga mer än ett prof. Allt detta, i förening med hoppet att genom denna tidskrift kunna uträtta åtminstone något för främjandet af botanikens studium inom Linnés fädernesland, torde förklarå, att det ej är utan en viss känsla af saknad, som undertecknad nu åt en annan öfverlemnar detta värf, men på samma gång är det en tröst, att det öfvertages af en person, hvilkens grundliga kunskaper och lefvande nit för sin vetenskap dro en borgen därför, att denna tidskrift ej skall förlora utan vinna på detta ombyte af utgifvare. Magister Docens M. A. Lindblad har neml. öfvertagit redaktionen af densamma, hvilken med hufvudsakligen lika plan som hittills kommer att utgifvas under kommande år med ett N:r (minst ett ark) i hvarje månad. Prænumerationspriset är oförändradt 3 Rdr Rmt, hvilket torde helst insändas direkte till den nye Utgifvaren.

Skulle under årets lopp något N:r ej kommit någon prænumerant tillhanda, torde underrättelse derom så fort som möjligt undertecknad meddelas.

Upsala i Januari 1859.

TH. M. FRIES.